

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Projekt: **Transformace DNSV**, číslo: CZ.03.2.63/0.0/0.0/15_037/0001858, je financován z OPZ a ESF.
DOMOV NA STŘÍBRNÉM VRCHU, Stříbrný Vrch 199, 517 61, Rokytnice v Orlických horách; IČO: 70188653

Brožura

Transformace DOMOVA NA STŘÍBRNÉM VRCHU v Rokytnici v Orlických horách

Milí čtenáři,

dostává se k vám brožura, která nastiňuje problematiku transformace pobytového zařízení z pohledu zaměstnanců v přímé péči i z pohledu klientů samotných. V brožuře naleznete příběhy osob, které prošly pobytovou službou a v současné době využívají služby s nižší mírou podpory. Pročítání životních příběhů klientů tak vnáší neobyčejný zážitek a osobitý vhled do životní změny lidí s duševním onemocněním.

Cílem není do detailu popsat proces transformace v pobytové sociální službě včetně základní zásad a principů transformace pobytových sociálních služeb. Jedná se o přiblížení problematiky života klientů v průběhu transformace zařízení a náhled na život klientů mimo ústavní péči.

1) Vize a poslání transformace DOMOVA NA STŘÍBRNÉM VRCHU

Krajská příspěvková organizace DOMOV NA STŘÍBRNÉM VRCHU má vydefinované poslání a vizi transformace, čímž také naplňuje veřejný závazek organizace.

Vize transformace

DOMOV NA STŘÍBRNÉM VRCHU – centrum sociálních služeb pro Královéhradecký kraj, poskytuje pobytové a ambulantní sociální služby zejména s prvky zvláštního režimu.

Registrovanými službami jsou:

- domov se zvláštním režimem
- chráněné bydlení
- sociální rehabilitace.

Poslání transformace

Posláním Domova se zvláštním režimem Rokytnice v Orlických horách je podporovat klienty formou poskytování individuálně stanovené podpory a specifické nabídky služeb s prvky zvláštního režimu při zajištění jejich základních životních potřeb a obnovení nebo získání návyků, schopností a dovedností tak, aby mohli v co největší možné míře žít důstojně, běžným způsobem života a pokusit se o začlenění do běžné společnosti.

Posláním Domova pro osoby se zdravotním postižením Rokytnice v Orlických horách je poskytovat takovou pomoc, která by na základě individuálního přístupu umožnila klientům zachovat si a rozvíjet běžný způsob života, usilovat o zachování vazeb mezi klienty, jejich rodinami, příbuznými a jejich přirozeným prostředím tak, aby žili jako jejich vrstevníci se zásadou zachování lidské důstojnosti a samostatnosti.

Posláním chráněného bydlení je poskytování přiměřené podpory osobám s chronickým duševním onemocněním, které potřebují individuální péči a podporu v běžných denních činnostech, na základě individuálně určených potřeb. Služba je poskytována s ohledem na dodržování základních lidských práv a svobod.

Posláním služby sociální rehabilitace je poskytovat podporu osobám s chronickým duševním onemocněním v těch oblastech, které on sám pokládá za problematické a brání mu v samostatném a nezávislém životě ve společnosti. Podpora je poskytována na základě individuálně určených potřeb a možností těchto osob, důraz je kladen na rozvoj sociálních dovedností, pracovních dovedností včetně pravidelných pracovních návyků s cílem podpořit budoucí možné uplatnění klienta na trhu práce. komunikačních a samoobslužných dovedností, které přibližují osoby k zapojení do běžného způsobu života.

2) Domov poskytuje pobytové a ambulantní služby zejména pro osoby s chronickým duševním onemocněním , uvádíme přehled sociálních služeb, které jsou klientům poskytovány

- **Domov pro osoby se zdravotním postižením** má aktuální kapacitu 6 lůžek, poskytuje služby dospělým ženám s mentálním postižením ve věku od 26 let se stupněm postižení středně těžké, těžké a úplné závislosti, které se ocitly vzhledem ke svému zdravotnímu stavu v nepříznivé sociální situaci a potřebují pomoc druhé osoby a nemohou ji řešit prostřednictvím terénní nebo ambulantní služby, a které mají bydliště v Královéhradeckém kraji, případně s prokázanou vazbou na Královéhradecký kraj.
- **Domov se zvláštním režimem** má aktuální kapacitu 40 lůžek, poskytuje službu pro osoby s chronickým duševním onemocněním starších 18 let, zejména osoby s diagnózou schizofrenie a chronická psychóza, které vzhledem ke svému zdravotnímu stavu potřebují péči v rezidenčním sociálním zařízení, mají bydliště v Královéhradeckém kraji, případně s prokázanou vazbou na Královéhradecký kraj.
- **Chráněné bydlení** má od 1.1.2019 kapacitu 6 lůžek a poskytuje službu osobám s chronickým duševním onemocněním, které jsou starší 21 let, zejména osoby s diagnózou schizofrenie a chronická psychóza, které mají bydliště v Královéhradeckém kraji, případně s prokázanou vazbou na tento kraj. Současně jsou tyto osoby ohroženy sociálním vyloučením a situaci nejsou schopni samostatně, ani za pomoci svých blízkých a rodiny řešit a tuto situaci nelze řešit ani jinými službami.
- **Sociální rehabilitace** má okamžitou kapacitu 15 klientů. Poskytuje podporu osobám s chronickým duševním onemocněním starších 21 let v těch oblastech, které ony samy pokládají za problematické a brání jim v samostatném a nezávislém životě ve společnosti. Podpora je poskytována na základě individuálně určených potřeb a možností těchto osob, důraz je kladen na rozvoj sociálních dovedností, pracovních dovedností včetně pravidelných pracovních návyků s cílem podpořit budoucí možné uplatnění klienta na trhu práce, komunikačních a samoobslužných dovedností, které přibližují osoby k zapojení do běžného způsobu života.

3) Co je schizofrenie?

Schizofrenie je duševní nemoc, jejíž obtíže mají takovou intenzitu, že plně prostoupí život člověka a výrazně jej ovlivňují. Pro takovou osobu je pak velmi obtížné rozhodnout, co je skutečné a co nikoliv. Klasickými příznaky schizofrenie jsou bludy a halucinace. Nemocní mají často pocit, že se v jejich okolí vyskytují lidé, kteří usilují o jejich život, představy, že jiné osoby mohou číst jejich myšlenky a ovlivňovat tak jejich život. Často slyší divné hlasy, či vidí neexistující věci a osoby. Pod vlivem těchto projevů pak nemocní i jednájí, což jim působí mnohé problémy.

Jednoznačná příčina vzniku schizofrenie není dosud známá, vlivy, které se podílí na jejím propuknutí, jsou dědičnost a psychosociální faktory, zejména prostředí, ve kterém pacient vyrůstá. Schizofrenie nevzniká ze dne na den, příznaky nemoci se projevují i několik měsíců před jejím akutním propuknutím. Onemocnění může vzniknout v dětství, ale také ve starším věku. Nejčastěji se však schizofrenie projevuje ve věku 15-19 let. První projevy: úzkost, podrážděnost, vztahovačnost, nesoustředěnost apod. jsou v tomto věku mnohdy mylně přičítány postpubertálním projevům. Obtíže však pozvolna narůstají, až vyústí v propuknutí nemoci. Rodina a blízcí jsou proto první, kdo může včas odhalit první příznaky nemoci.

Schizofrenie je nemoc, která se dá léčit! Léčba i tak závažného onemocnění, jakým schizofrenie je, ale pokročila a stále postupuje. Mnozí pacienti, kteří se léčí a spolupracují s lékaři, mohou žít prakticky normálním životem. Důležitou součástí léčby jsou antipsychotika. V současné době je možné jejich podávání formou tablet nebo injekcí. Oboje má ovšem svá pro a proti.

V prvé řadě ale záleží na pacientovi, jak na léčbu reaguje a jak spolupracuje, důležitý je také postoj rodiny pacienta, jeho přátel a samozřejmě velký vliv má též ošetřující lékař.

Otázky a odpovědi při práci se schizofreniky

„X věcí, které byste měli vědět o schizofrenii“

- je to nemoc, která může potkat kohokoliv a kdykoliv
- nemoc ovlivní nejen toho člověka, ale i rodinu a okolí
- alkoholismus může být spouštěč nemoci. Psychické onemocnění se může skrývat za alkoholismus a drogy.
- i velmi vzdělaní lidé mohou být postiženi
- velká stresová situace může způsobit, že člověk onemocní (velké nároky, tlak)
- s pomocí pravidelného užívání léků a dobrého zázemí lze žít plnohodnotný život
- onemocnět schizofrenií neznamená, že se stanete vrahem, jak podávají média
- neradi vybočují ze zajetých kolejí. Mají rádi svou každodenní rutinu.
- umí se dobře bavit

Věděli jste že...

- schizofrenik může být i váš oblíbený souseď, aniž o tom víte?
- když už je schizofrenik nebezpečný, pak především sám sobě, ale zřídka kdy svému okolí?
- pravděpodobnost, že vám ublíží schizofrenik je zhruba stejná, jako že vyhraje ve sportce nebo že na vás spadne meteorit, letadlo a družice?
- nejlepší první pomoc zmatenému člověku je vlídné slovo?
- alkohol a drogy jsou někdy přímá cesta ke schizofrenii?
- dlouhodobý, velký, nezvládaný stres může vést ke schizofrenii?
- typický schizofrenik má rád svůj klid a pohodu, stereotyp, svůj řád, rutinu?

- schizofrenici sice nevydrží dlouho při jedné práci, ale rádi pomáhají a jsou vděční za pochvalu?
- chodí brzy spát?
- v chráněném bydlení žijí víceméně soběstační, samostatní lidé a dochází za nimi odborník?
- zvládnou běžný chod domácnosti, včetně vaření oblíbených jídel?
- chodí do terapií, kde vyrábějí různé pěkné věci.
- schizofrenici si svůj stav uvědomují (a není to nic příjemného)?
- mírnější forma schizofrenie umožňuje chodit do zaměstnání?
- mají city a potřeby, jako každý jiný a mohou mít normální láskyplný vztah?
- věděli jste, že s lehkou formou schizofrenie se dá vést běžný život?
- lehkou schizofrenii může mít kdokoliv – a ani to nepoznáte.
- schizofrenie se může projevit po těžkém stresu. Nerozčilujte se!
- není to nakažlivé!

Jak se žije s duševním onemocněním?

Světlý a tmavý den života s polámanou duší – slovy klienta:

Světlé dny jsou díkybohu obyčejné. Postarám se o domácnost, jdu do zaměstnání nebo na brigádu. Dělam věci, na které stačím a které umím. Zajdu k Vietnamcům, abych si popovídal a koupil cigára, když na ně mám. Přejde Jirka (to je sociální pracovník z Domova) a učí mě vařit. Gulášovka z pytlíku se dá vylepšit bramborou. Ještě umím vajíčka, salát a čaj. Jirka mi taky vysvětlil pračku: otočit kolečkem, zmačknout tlačítko, nasypat prášek... Nebo to bylo naopak? Vždycky to zapomenu. Nakupuju si sám, ale dělám to nerad. Divně se dívají a mluví na mě hrozně hlasitě. Já ale slyším dobře, jen občas nechápu ty ceny! Vy jim rozumíte? Taky se chodím projít.

* * *

Den blbec. Začne to tím, že cítím, jak to na mě leze. Obtěžují mě nutkavé nápady, kdeco je najednou významné a naléhavé - věci, bary, čísla, únavné myšlenky se opakují pořád dokola. K zbláznění! Už jsem to zažil mockrát. Léky mám, taky můžu zavolat doktorce a probrat to. Přečkat to ale musím sám. Moje pohyby se zpomalí, sílu si vezme mozek. Je mi líp, když nemusím s nikým mluvit a nikdo nemluví se mnou. Ptáte se, co v takových dnech dělám? Kdybyste byl můj soused, uslyšíte přes zeď nanejdvůh bublání vody v konvici. Popravdě, nevládnou toho moc. Všechno, co chci, je dát si kafe, zapálit cigáro a zašít se někam do stínu.

Klienti Domova tehdy a dnes: posun, zlepšení pohled pracovníků zařízení/*

Paní Božena (cca 55 let) přišla z domu, ze společného bydlení se synem. Nemocná byla už dlouho. Zdá se, že už po porodu začala její nemoc. Syna nevnímá jako svého syna, bere ho jako „toho pána, který se o mě stará“. Přišla s poruchou potravy, zvracela, co snědla a byla silně vyhublá. Z vyprávění víme, že se stravovala pitím čaje a požíváním jedné, dvou potravin stále dokola. Už si nepamatovala základní hygienické návyky (umýt si ruce, použití toaletního papíru).

Sociální a lidské návyky ztratila, protože byla izolovaná. Po příchodu do Domova nezdravila, neděkovala, nemluvila s lidmi... Neuměla si o nic říct nebo se zeptat. V zařízení je přibližně dva roky.

Dnes sice stále potřebuje podněty, aby jednala, ale už se občas usměje a reaguje na nás. Když něco dělá a neví, jak pokračovat, umí se už zeptat.

Zlepšil se kontakt s lidmi. Pamatuje si svůj program – aktivity, kam má jít. (Oproti dalším klientům je i lepší.) Už krátce po příchodu si zamilovala sprchu. Nechodila ven. Celý den ležela v pyžamu. Zdá se, že jednou za měsíc nebo za dva šla na kontrolu k doktorovi. Při vědomostním testu paní psychiatricky dopadla dobře. Ani

v současnosti neumí poděkovat a zdravit tak samozřejmě, jako to lidé dělají. Ale vzpomene si, když dostane podnět.

Umí dát najevo radost, když se jí něco podaří. Vědomostní hry (slovní fotbal apod.) umí – není hloupá.

Její váha se spravila. Nemá problém se soužitím s lidmi. Umí si poradit s hlučnou klientkou – když jí to obtěžuje, umí to dát najevo. Ale nemá žádnou kamarádku a nevyhledává vztah.

Dnes se ukazuje, že je velmi šikovná, zručná. Dnes už běžně mluví, i když se sama do řeči nepustí. Musí se jí člověk ptát.

Zlepšila se i v péči o domácnost, i když má lehce ochrnutou ruku! Umí překonat potíže s rukou a samostatně si poradit se spoustou činností v domácnosti.

* * *

Paní Žofie (60 let). V Domově je deset let. Přišla sem ze svého bydliště - žila ve velkém domě spolu s matkou. Po příchodu byla hodně silná, protože nic nedělala (130kg). Kvůli obezitě měla i zdravotní problémy – tzn. další životní omezení. Má střední školu, dvouletou ekonomku. Pracovala krátce. Byla vdaná, ale rozvedli se. Doma nedodržovala léčebný režim. Dokázala být velice agresivní. Všechno za ni dělala maminka, prováděla jí i hygienu. Po příchodu do Domova měla problémy i se základní hygienou.

Dnes zvládá všechno z hygieny sama, to je velký posun. Umyje si vlasy, vyfénuje, namaluje se. U nás hodně shodila, úpravou a správné výživy, redukce, cvičení na rotopedu. Dnes váží 85 kilo. Jednou u lékaře potkala ženu bez nohy a dozvěděla se od ní, že když nezmění svůj život, může o nohu přijít taky. To ji hodně motivovalo. V jídlu je uvědomělá, odmítá nabídnuté bonbony. Pamatuje si, že má cukrovku. Postupem času se naučila všechno a dělá to sama. Chodí do tréninkového bytu, sama si připraví jídlo. Uklízí. Vysává koberec, dříve ani nevěděla, že se vysavač zapíná do zásuvky. Sama si vypere prádlo (v rámci sociální rehabilitace). Čeká ji stěhování do chráněného bydlení, změny se obává. Chodí na cvičení, dochází do dílen, chodí do kostela.

Nyní ji čeká samostatné nakupování. Má zájem o vztahy s lidmi i o vztah s opačným pohlavím. Přátelí se. Sama navazuje vztahy. Má ráda pozornost, ráda si povídá. Ráda spí. Zpívá, ráda se účastní pěvecké soutěže.

* * *

Pan František (43let). Přišel k nám z domova. Maminka onemocněla a doma se o něj už nezvládli starat. Byl po nehodě, měl problémy s dlouhodobou i krátkodobou pamětí. Dva roky byl v kómatu, Nedokončil vysokou školu. Bral drogy – perník (možná – podle jeho vyprávění). Měl nález na mozku. Nepamatoval si nic. Z počátku jsme ho museli všechno naučit a velmi dlouho se rozkoukával.

Dnes ví, kdy má jít na kterou aktivitu. Stačí mu to trochu připomínat. Postupem času zvládl dojíždět do tréninkové kavárny. Tuto práci se mu ale nedařilo udržet. František je velmi pomalý a to je pro zaměstnavatele nepřijatelné. Podařilo se zajistit mu práci v úklidové firmě, kde pracuje dodnes, cca 4 roky. Když má volno, jde na dlouhou procházku do lesa. Má rád nevlídné počasí, dešť, plískanice. Od rodiny dostal počítač a pracuje na něm. Všechno ztrácí. Dokáže samostatně jet za rodinou do Prahy. Je akční, rád něco dělá. Rád si čte o chemii. Zapamatoval si, jak se vaří puding a rád si ho dělá. Miluje čokolády a klobásy. Dá se s ním povídat o knížkách a o filmech. Filosofuje, laškuje a vtipkuje. Je spíše samotář, v Domově vztahy nenavazuje. Má si co říct spíše s pracovníky než s ostatními klienty. Byl zařazen do transformačního programu.

Klienti Domova tehdy a dnes: posun, zlepšení

Pohled klienta/*

Pan Oldřich: Začíná změna v mém dosavadním životě. Mám možnost žít podle svých představ. Dosud jsem žil třicet let v zařízení, kde se o mě starali jiní. Vy byste ho možná nazvali ústavem. Nyní mám šanci se starat o sebe

sám. Navštěvoval jsem tréninkový byt, kde jsem se učil za pomoci asistentů vařit, prát, žehlit, uklízet, ovládat domácí spotřebiče a nakupovat. A teď mě čeká stěhování do chráněného bydlení. Už se na to těším!

Ptáte se, jak vypadá chráněné bydlení? Je stejné jako vaše domácnost. Ale ke mně domů občas dochází asistent, aby mi poradil, co ještě neumím a co brzy zvládnou.

Chodím do práce, občas si zajdu nakoupit, do restaurace, na zmrzlinu, na výstavu. Třeba se někde potkáme!

/*Jména klientů jsou smyšlená.

4) Proces transformace

DOMOV NA STŘÍBRNÉM VRCHU (dále jen DNSV) je pobytové zařízení poskytující služby domova pro osoby se zdravotním postižením a domova se zvláštním režimem.¹ Zřizovatelem zařízení je Královéhradecký kraj. Zařízení DNSV se nachází v Rokytnice v Orlických horách, v obci s vybudovanou infrastrukturou. Od roku 2016 též nově poskytuje službu chráněného bydlení a ambulantní službu sociální rehabilitace.

Proces transformace zařízení není nahodilý, zařízení od roku 2013 plánuje a připravuje dílčí kroky a opatření tak, aby konkrétní řešení situací u klientů byly ošetřeny a klient se mohl bezpečně přesunout do služeb s nižší mírou potřeby. Zařízení DNSV usiluje o moderní rozvoj sociálních služeb, v organizaci jsou nastavena vnitřní pravidla, postupy, procesy, které napomáhají k rozvoji a udržení schopností klientů. Management zařízení zaručuje a garantuje kvalitu sociálních služeb, služeb v personální oblasti, technicko-hospodářské oblasti.

K naplnění svého poslání a vize zařízení využívá dostupné zdroje. Provoz DNSV je financován více zdrojově (pozn. 1 - přehled zdrojů financování zařízení). Významnými a důležitými partnery, kteří jsou zcela nezbytným prvkem v procesu transformace představují další spolupracující subjekty, zainteresované strany v procesu transformace. DNSV je součástí Sítě podporovaných služeb v Královéhradeckém kraji, online dostupný z <http://www.kr-kralovehradecky.cz>.

Proces transformace v zařízení plně respektuje a vychází ze zásad demokracie, zásad humanizace, deinstitucionalizace a vychází z národní a nadnárodních legislativních předpisů².

Zásada demokracie v zařízení představuje základní předpoklad v přístupu ke klientovi a jeho rodině. Je zaručeno právo volby a právo rozhodnutí. Respekt k názoru klienta. Zařízení DNSV zásadu demokracie uplatňuje při stylu řízení a vedení organizace, dodržování právních předpisů a nařízení.

Zásada humanizace vychází a v zařízení je dodržována prostřednictvím každodenní práce s klienty. Například formou zachování základních lidských práv a svobod, vyjádřením a pravidelného sledování a vyhodnocování potřeb klienta, nastavením vzájemné spolupráce a komunikace s klientem a jeho rodinou. Ke klientovi je přístupováno jako k jedinečné lidské bytosti s vyjádřením jeho základních lidských práv a svobod, bez jakékoliv formy diskriminace a předsudků.

Zásada deinstitucionalizace je v zařízení uplatňována v rámci procesu transformace od počátečních kroků. Tato zásada je vnímána jako jasný signál k tomu, kdy institucionální model péče, není vhodným a správným řešením situace pro klienta. Zvláště pak v situacích, kdy je prokázáno, že klienti již nepotřebují vyšší míru podpory a je schopen přechodu do služeb s nižší mírou potřeby. Zásada deinstitucionalizace podporuje klienty k jejich zapojení

do přirozeného sociálního prostředí s možným využitím komunitní sítě a optimální sítě v konkrétní lokalitě. Jedná se o podporu trvalého/dočasného přechodu od ústavní péče k alternativám péči, komunitní péči, rodinné péči. Zařízení provádí nastavení kapacity s ohledem na skutečné potřeby klientů.

Chápání pojmu ústav nebo ústavní péče se liší v závislosti na právním a kulturním rámci konkrétní země. Z tohoto důvodu pojetí ústavu může být pojato rozdílené například z pohledu podle velikosti, podle počtu klientů atd. Z tohoto důvodu se budeme přidržovat pojmu ústavní kultura. Pak je možné za ústav považovat jakoukoli rezidenční péči, která zahrnuje určité charakteristiky: klienti jsou izolováni od širší komunity a/nebo nuceni žít společně; klienti nemají dostatečnou kontrolu nad svým životem a nad rozhodnutími, která se jich týkají; požadavky samotné organizace se často upřednostňují před individualizovanými potřebami jednotlivých uživatelů zařízení.

V rámci procesu transformace zařízení DNSV jsou tyto charakteristiky ústavní kultury dle zásady deinstiucionalizace postupně ozdravovány.

Zdroje financování transformace: Královéhradecký kraj, MPSV ČR, Projekt je financován z EU a ze Státního rozpočtu ČR se spolufinancováním z prostředků DOMOVA

Rozhovory s klienty v procesu transformace – redakčně neupravováno

ROZHOVOR – JK

Co se Vám v chráněném bydlení líbí?

Líbí se mi ten interiér toho bytu, to jak je to tam pěkně zařízeno, moderní všechno. Je to tam hezky uspořádáno, prostě ten pocit, že tam bydlím, mě jako naplňuje pocitem štěstí.

Působí to tam na mě kladně. Byla jsem vlastně nadšená, když jsme to viděli poprvé, jak jsme se tam šli podívat s paní ředitelkou, před tím únorem než jsme se stěhovali a já jsem hned říkala: „Jé, to je super, tady to je dobrý“, tam mi to hned padlo do oka.

Co se Vám podařilo za tu dobu, co žijete v chráněném bydlení?

Ano cítím, že se mi něco podařilo. Jako krok takovej velkej a že jsem ho zvládla. Naučit se dobře vařit a nakupovat v obchodě potraviny, hospodařit s penězi, vlastně si to rozvrhnout, aby mi stačily na ten nákup peníze a taky aby to sedělo a nepřesáhla jsem limit. Taky potřebuji poradit, ale většinou to je dobrý.

Co si myslíte, že se Vám tolik zatím nedaří?

Nemám pocit, že se mi něco nedaří.

Jakou pozorujete změnu mezi „ústavem“ a chráněným bydlením?

Mám větší soukromí a mě to prospívá i jako na duševno, jako že jsem tam šťastnější, jako po duševní stránce. Mám tam víc soukromí, i když již tam není tolik lidí a někdy si říkám, že by

mohlo být víc lidí, ale tak zatím dobrý, nejsem tam sama a jsou tam i ostatní spolubydlíci a taky tam máme vychovatelky, takže lidi okolo sebe mám. Akorát někdy vzpomínám na ty přátele z toho Stříbrňáku, že prostě pro mě někdy byly takovou tou oporou, když jsem něco potřebovala, anebo mi i docela pomáhali. Změna je také ve vaření, že v chránětku více vaříme a podílíme na té domácnosti.

Jak se vidíte do budoucna, co si přejete?

Zatím se vidím v tomhle bytě, zatím se nechci stěhovat nikam jinam. Mně se tam líbí na tom místě. Jsou tam dobrý sousedi, taková ta partička v tom baráku. Prostě už se všichni známe a nám to tam sedí, jsme prostě dobrou kolektiv.

ROZHOVOR – PB

Co se Vám v chráněném bydlení líbí?

V chráněném bydlení se mi asi nejvíc líbí svoboda, větší svoboda než jsem měl. Odvíjí se od toho různé povinnosti, ale i radosti. Člověk si může více rozhodovat sám o sobě. Člověk má víc povinností, ale i možností. Ty možnosti jsou hlavně v tom, že je daleko víc věcí z čeho vybírat. Tu svobodu vidím v tom, že můžu pustit sám televizi, podívat se na co chci. Můžu si pustit víc nahlas muziku, zavřít se na pokoj, nemusím být na pokoji s někým jiným a poslouchat někoho jiného, kdo zrovna poslouchá třeba Queen nebo Kabáty. Sám si můžu vyzdobit byt, můžu si udělat takový svý doupě, podle sebe. Můžu si to i přestěhovat jak chci a kam chci. To jsem tak nemohl třeba tam, protože tam je nábytek na míru prostě dělají a bylo to tam i malý, takže tady je to větší. To se mi teda líbí, že je to tady větší. Líbí se mi taky to, že si můžeme uvařit to, na co mám chuť, ne teda úplně, ale rozhodně se podílíme na sestavování jídelníčku.

Co se Vám podařilo za tu dobu, co žijete v chráněném bydlení?

Našel jsem si hodně zájmů, který jsem dřív neměl. Třeba kaktusy, muzika, čaje a voňavky. Dříve jsem neměl pořádný zájmy, to jsem měl jenom drogy. Strašně si toho vážím. Třeba včera dávali pořad v rádiu o těhle koníčkách a tak jsem říkal, jestli tam mám zavolat nebo ne. Jsem se chtěl pochlubit, že prostě taky něco mám. Většinou tam volali teda starší ročníky, jako že rádi pletou a tak. Ale tak nechal jsem to být. Teď mám vlastně i kytaru. Dřív jsem hrál na kytaru, hráli jsme s kamarádem. Takže teď taky budu hrát. Začal jsem se také podílet na vaření.

Co si myslíte, že se Vám tolik zatím nedaří?

Být trochu vstřícněj. Dřív se to tak neprojevovalo, jako tady v chránětku. Je to užší vztah mezi tím pracovníkem než tady na tom DOMOVĚ. Tady má pracovník větší kontakt, je tu častěji,

třeba kolik dní za sebou. Někdy mám pocit, že bych se mohl chovat líp k pracovníkům, co se tu o mě starají. A taky slušnější.

Jakou pozorujete změnu mezi „ústavem“ a chráněným bydlením?

Změn je tam víc druhů, ale největší změna tam je, že se tam člověk daleko víc podílí sám na sobě. Ať je to prostě jakejkoliv, ať je to prostě i v tom plánování, člověk daleko víc na sobě pracuje. Musí se na sebe koukat z daleko víc pohledů toho svého já. Dřív to bylo teda taky, ale teď musí hledat tu cestu, přes více těch směrů. Změna je i v té domácnosti, člověk musí víc se podílet. Když to po sobě neuklidím, tak tam ten pořádek pořád mám. Prostě počká to na mě. Dřív přišla uklízečka a řekla by „Nezlobte se, ale jste prase“. Ale uklidila to za vás. Že tam byl pracovník, který to udělal za mě, když jsem nemohl v danou chvíli. Teď to ale na mě počká. Neuteče to přede mnou. A nemůžu spoléhat, že to někdo za mě udělá. Musím prostě, že když to v danou chvíli neudělám, tak si lehnu s tím pocitem, že pak stejně vstanu a budu to muset udělat.

Jak se vidíte do budoucna, co si přejete?

Zatím jsem teda spokojenej, ale i když z toho mám strach, tak bych si chtěl kupovat sám svačiny, abych víc hospodařil sám s penězi na nákup a postupně se nějak začlenit do společnosti. Více se začlenit do společnosti, rokytnicejch. Neříkám, že třeba půjdu na hasičský ples, kde si dám pár piv, ale spíš to bude tak, že zajdu do knihovny, půjčit si nějakou knížku. Tam se pak pobavím s někým, jestli tu knížku četl a jestli je dobrá. A tak dále. V tuhle chvíli nemám potřebu jít někam z chráněnka, ale třeba jednou bych chtěl jít bydlet sám v bytě. Já jsem teď velice šťastnej.

Klienti sdílí své dovednosti:

*Oblíbený recept našeho klienta : **Moje nejoblíbenější buchta – HRNÍČKOVÁ***

2 hrnky hladké mouky
1 hrnek cukru
1 hrnek mléka
½ hrnku oleje
1 prášek do pečiva
1 vanilkový cukr
2 vejce

Vše se smíchá dohromady, vylije na plech, je možné obměňovat – s ovocem, s polevou...
Mám ji rád, protože je nejen rychlá a jednoduchá, ale i dobrá.

*Fotopostup – příprava jídla v tréninkovém bytě (služby sociální rehabilitace
Oběd - RIZOTO*

Propláchnu rýži a zaliji ji vodou.

Dám ji vařit.

Uvařil jsem si mezitím kuřecí maso, které nakrájím na kousky.

Na pánvi si osmahnu zeleninu, přidám maso, orestuji a okořením.

Hotovou směs vysypu do hrnce s uvařenou rýží, zamíchám.

Hotovo, uvařeno, můžeme obědovat.

Užitečné pojmy, pojmosloví¹

Sociální služba - Pomoc a podpora lidem v nepříznivé sociální situaci, začlenit se do společnosti nebo předejít vyloučení.

Nepříznivá sociální situace - Je situace, kterou člověk nezvládá řešit sám. Může vzniknout z různých důvodů - věku, nepříznivého zdravotního stavu, ohrožení práv a zájmů. K řešení nepříznivé sociální situace vám může pomoci někdo blízký i sociální služba.

Druhy sociální služby, které poskytuje DOMOV (jedná se o DNSV) - Domov se zvláštním režimem, Domov pro osoby se zdravotním postižením, Chráněné bydlení – pobyťová služba.

Sociální rehabilitace – Ambulantní služba.

Domov se zvláštním režimem – Celodenní pobyťová služba zajišťující – 24h péče, strava.

Chráněné bydlení – Pobyťová služba pro osoby, které nepotřebují Domov se zvláštním režimem. Představte si běžnou domácnost se dvěma spolubydlícími. Klienti tu žijí samostatně podle svých možností a dovedností. K dispozici mají asistenta, který poradí a popřípadě s nimi nacvičí běžné úkony potřebné k životu. Díky chráněnému bydlení mohou naši klienti žít bez izolace – tak, jak by si přáli. Mohou zase navazovat partnerské vztahy, chodit do zaměstnání a věnovat se svým zájmům.

Sociální rehabilitace – Služba, která vám napomáhá žít ve společnosti např. nácvik nákupu, hospodaření s penězi, vaření, zaměstnání.

Poskytovatel - Ten, kdo má oprávnění poskytovat sociální služby. Může to být osoba i organizace.

Klient – Ten, kdo využívá sociální služby.

Veřejný závazek - Soubor zveřejněných informací o službě, které se poskytovatel zavazuje plnit.

---

¹ Zjednodušené definování vybraných pojmů. Plné znění a obsah je uveden v zákoně č. 108/2006 Sb., o sociálních službách ve znění pozdějších předpisů.

Standardy kvality sociálních služeb - DOMOV poskytuje sociální služby na standardizované úrovni se zaměřením na individuální potřeby klienta. Má zpracování vnitřní předpisy, metodiky, kterými se řídí v praxi. Kvalitu služeb ověřují nezávislé kontroly.

Smlouva o poskytování sociální služby - S nástupem do zařízení klient uzavírá smlouvu. Jednání se o dvoustranné vyjednání mezi klientem a DOMOVEM o tom, jak bude služba poskytována. Je to právní úkon, bez kterého není dle zákona o sociálních službách možné poskytovat sociální služby.

Individuální plánování - Každý jsme jiný a každý potřebuje něco jiného. Sociální služba se naplňuje na základě zjišťování přání, potřeb a schopností klienta, dle nabídky služeb DOMOVA. Individuální plán je dokument, který obsahuje domluvený postup poskytování sociální služby.

Klíčový pracovník - Pracovník, který společně s klientem plánuje a přehodnocuje jeho cíle, je klientův důvěrník. Klient si může klíčového pracovníka zvolit.

Běžný způsob života - Běžný způsob života máme na mysli, život bez vážných omezení např. ztráta tělesných a duševních schopností.

Transformace DOMOVA - Určitý druh rozvoje DOMOVA - změny řízení, financování, vzdělávání, místa a formy poskytování služeb tak, aby DOMOV poskytoval sociální služby i v běžných životních podmínkách. DOMOV ve spolupráci s dalšími zainteresovanými stranami připravuje nové chráněné byty pro klienty.

Brožura Transformace DOMOVA NA STŘÍBRNÉM VRCHU v Rokytnici v Orlických horách

výstup projekt s názvem "*Transformace DNSV*", číslo: CZ.03.2.63/0.0/0.0/15_037/0001858, který je financovaný z OPZ a ESF se spolufinancováním z vlastních zdrojů

Vydalo: DOMOV NA STŘÍBRNÉM VRCHU, Rokytnice v Orlických horách

Stříbrný vrch 199, 517 61 Rokytnice v Orlických horách

ředitelka: Mgr. Eva Fremuthová, MBA

1.vyd., rok 2019

www.uspro.cz